

Budapest

VIII., József-körut 29.

KITARTÁS

KÖLCSÖNÖSEN SEGÉLYEZŐ EGYESÜLET HETILAPJA.

MEGJELENIK MINDEN HÓ 1-én.

Előfizetési díj:

Helyben és vidéken postaküldéssel12 korona.
Az előfizetők baleset általi halál, állandó vagy részleges munkaképtelenség esetére a *Nemzeti Baleset Biztosító Részvénytársaságnál* 2000 koronára vannak biztosítva.

A »Kitartás« című jótékonyági egyesület alapszabályait a nagymagyar királyi Belügyminiszterium 49.452/902. szám alatt jóváhagyta.

Az egyesület igazgatósága:

Elnök: *benedekfalvi Dr. Luby Gyula* máv. felügyelő és ügyész.
Igazgatók: *Kubik Béla* orsz. képviselő, *Kisfaludi Puha József*, *Fábián Lajos* mérnök, *Horváth István* mozdony-főszerelő, *Vécsey Frigyes* máv. altiszt, *Sándor Márkus* máv. főkalauz.

Az egyesület tagjait megillető kedvezmények kivonata.

Az alapszabályokban meghatározott feltételek mellett az egyesületi tagok a következő kedvezményekben részesülnek:

1. Minden tag 60 éves koráig 4000 korona erejéig van baleset ellen biztosítva, még pedig:

a) Baleset folytán bekövetkező halál esetén 2000 korona erejéig,
b) baleset folytán beállott teljes vagy részleges munkaképtelenség esetén a tag 2000 korona arányában egy meghatározott százalék szerinti összeg erejéig.

2. A második évtől kezdve a tag nevének vagy kedvezményezettjének fokozatosan 2000 koronáig emelkedő haldíjazási segély fizetetik ki. Maga a tag, nevének elhaldíjazása esetén, fokozatosan 500 koronáig emelkedő segélyben részesül.

3. 15 évi tagság után a tag 1000 koronáig terjedhető előleget kap még életében, mely a haldíjazási segélybe annak idején betudatik.

4. Minden tag a belépéstől kezdve úgy peres, mint perenkívüli ügyekben az egyesület ügyészsege által díjtalanul képviseltetik.

5. Az egyesület »Kitartás« című *havi lapja* minden tagnak már a belépéstől kezdve díjtalanul megküldetik.

Mindeme kedvezmények fejében az ezentúl belépő új tagok, ha belépésük alkalmával 30-ik életévüket még be nem töltötték, állandóan havi 3 koronát, ha belépésük alkalmával 38-ik életévüket még be nem töltötték, állandóan havi 3 korona 40 fillért, és ha 44-ik életévüké még be nem töltötték, állandóan havi 4 koronát fizetnek tagsági díj czimén.

Beiratási díj egyszer s mindenkorra 2 korona.

Aki 44 éves elmúlt, az tagnak többé fel nem vétetik.

Az egyesület minden egyes tagja 60 éves koráig állandóan biztosítva van baleset ellen

Minden baleset, megtörténte után legkésőbb 24 óra alatt, okvetlenül bejelentendő.

EGYESÜLETI ÜGYEK.

Segélyezések kimutatása.

Halálozási segélyek.

Lapunk 22. számában kimutatott segélyösszeg 54.800 korona.

Ujabb segélyek:

41. Pittner Béla máv. mozd. vezető Budapest, a tag halála után 1000 korona.
 3767. Tompos József, máv. vonatmálházó Szombathely, a tag halála után 1000 »
 4131. Mezőfalvy Gábor, mozdonyfűtő H.-M.-Vásárhely, a tag halála után 1000 »

Balesetsegélyek.

Lapunk 22. számában kimutatott segélyösszeg 20 856 korona 66 fillér.

A Kitartás Takaré- és Hitel-
szövetkezetről.

E hó 10-én a szövetkezet igazgatósága ülést tartott, melyben a folyó ügyeket elintézte és meghatározta az irányelveket, melyek szerint a szövetkezet folytatja működését

Azt nem is kell mondanunk, hogy a szövetkezetet azon elv vezérli, hogy tagjai olcsó és könnyen törleszhető kölcsönökhöz jussanak, ha kellő anyagi biztosítékot tudnak adni olyformán, hogy egymást kölcsönösen támogatják.

Felkérjük tehát mindazokat, akik tagjai a Hitelszövetkezetnek, hogy befizetéseiket pontosan teljesítsék, mert ez egyik létalapja ezen intézményünknek, mely hivatva van nagy és áldásos működést kifejteni épen azon atéren, mely ezideig minden támogatást nélkülözve a legnagyobb szükségét érezte annak, hogy anyagilag felkaroltassék. **A kölcsöntkérő tagtársak ezen kívánságukat a szövetkezet ügyvezetőségéhez írásban nyujtsák be, hogy az igazgatóság elé terjeszthetők legyenek**, mely hivatva van annak elbírálására, hogy kinek és mily sorrendben engedélyezze a kívánt kölcsön felvételét.

Olvasóinkhoz!

Amint már lapunk mult számában is említettük, ezentul egyesületi közlönyünk **havonként csak egyszer fog megjelenni.**

Az okokat, melyek az igazgatóságot erre az elhatározásra birták, eléggé kifejtettük és a közgyűlés is helyeselte és elfogadta az igazgatóságnak erre vonatkozó javaslatát. A lapnak tetemes költségei, mióta az egyesület azt saját kezelésébe vette, nem értek fel az ellenszolgáltatmányynyal, már pedig egyesületünknek nem az a fő czélja, hogy *tagjait szórakoztassa*, hanem, hogy memél több kedvezményt adhasson azoknak, kik tényleg szükségét érzik a támogatásnak. A szerkesztőségnek ezen az uton tett megtakarításai arra fognak szolgálni, hogy a meglevő kedvezményeket idővel kibővitsük és a minden oldalon elvbe vett takarékoság által tagjainknak anyagi hasznot nyujthassunk. Egyben arra is kérjük egyesületünk tagjait, hogy **a szerkesztői üzeneteket éber figyelemmel kísérjék mert a levelezésnek legnagyobb részét a lapban fogjuk lebonyolítani**, és csak azon levelek elintézése fog az eddigi módon történni, melyeknek tartalma nem való a nyilvánosság elé.

A gümöbaczilusról.

Irta: Plesch János dr.

A gümös betegség fertőző volta iránt már régen tisztában voltak az orvosok és nem szakértők egyaránt. A tapasztalat tanította meg ugyanis őket arra, hogy olyan egyének, kik gümös betegekkel tartózkodtak, vagy olyanokkal sűrűn és bensőleg érintkeztek, gyakran tuberkulózisban betegedtek meg. Hogy azonban mi a fertőzés közvetlen okozója, azt csak 1882 óta tudjuk, mikor Koch Róbert fölfedezte a gümőkór bacillusát. Míg annakelőtte a betegség elleni védekezés nem volt czéltudatos, addig ezen korszak alkotó fölfedezés óta tudjuk, hogy csakis a gümőkór bacillus által terjed a betegség és hogy minden igyekezetünknek a bacillus tönkretételére kell irányulnia, mert gümöbaczillus nélkül gümőkóros megbetegedés nem létezik.

Bizonyítja ezen állítást azon számos kutatótól leirt tény, hogy a legtöbb olyan vidéken, hova a civilizáció még nem jutott el; tuberkulózist találni nem lehetett; mihelyt azonban európaiak ezen eladig tüdővésztlő mentes helyen letelepedtek és a tüdővész csiráját ott is szétszórták, a benszülöttek közül számosan tuberkulózisban megbetegedtek. Így volt ez Amerikának, Ausztráliának és Afrikának később fölfedezett részeiben.

Ezen tapasztalat egyrészt, másrészt azon kísérleti tény, hogy egészséges emberbe állatba, mesterségesen vagy természetes uton belekerült bacillus, az illető egyénben gümőkóros megbetegedést okoz, azon ma már megdönthetetlen bizonyítékot szolgáltat, hogy a gümőkór közvetlen okozója a Koch által fölfedezett tuberkulózis-bacillus.

Azt hiszem, tanulságos lesz tehát, ha ezen apró szervezet élete működéséről, létföltételeiről és a fertőzés útjáról egyet-mást elmondunk.

A bacillus hossza $1\frac{1}{2}$ —3 ezred milliméter. Természetesen szabad szemmel nem, hanem csak 1000—1200-szoros nagyítású mikroskóppal lesznek láthatókká. Hogy a bacillusokat jobban szembeutnökké tegyük, szükséges őket megfesteni. A festési eljárásnál nevezetes, hogy míg sav behatására majdnem minden másfajta már megfestett csira elszintelenedik, addig a gümöbaczillus a fölvetett szint megtartja. Ez igen fontos, mert ezáltal könnyen megállapítható, vajjon van-e gümöbaczillus jelen vagy sem. Ha a bacillust megfestettük, azt fogjuk látni, hogy hosszukás, vékony, pálczikaalakú és hogy kissé meg van hajolva. Rendesen több fekszik egy rakáson, hol csoportokat, hol fonatot képezve, míg mások szép sorrendben egymásután vannak elhelyeződve. Ha a bacillus fiatal, úgy vékony, teljesen egynemű pálczikát képez, ha öregebb lesz, úgy rajta apró kinövések láthatók és parányi testében lukacsok keletkeznek. Az ilyen megváltozott alakú csira már elhalófélben van.

Ha gümöbaczillust egy tenyésztési czélra szolgáló kocsonyára, alvadt vérsavóra, vagy egyéb ilyen ugynevezett »táptalajra« kenünk, akkor az épp úgy, mint más bacillus, azon tenyészni fog, vagyis szaporodni kezd. A szaporodás gyorsasága attól függ, vajjon a viszonyok, melyek között tenyészjük, mennyiben felelnek meg azon föltételeknek, melyek élete föntartásához szükségesek.

A legszivesebben alvadt vérsavón, 37 — 38° C. meleg mellett tenyészik. Ezen tenyészatalajon bár

lassabban szaporodik, de életképessége nagyobb, míg más táptalajon esetleg gyorsabban fog kitenyészni, de ilyenkor életképessége rövidebb ideig tart és 6—8 hét múlva már elpusztul. Vérsavón nevelt bacillus akár hat hónapig is megtartja életerejét. Általában azt mondhatjuk, hogy a gümöbaczillus a mesterségesen nehezen tenyészthető bacillus-fajokhoz tartozik és hogy legjobb táplálótalaját az emberi vagy állati szervezet képezi, vagyis valóságos parazita jellegével bír, mert más élő szervezet rovására képes csak igazán magát és fajtáját föntartani.

Ha gümöbaczillusokat más baktériumoktól teljesen elkülönítve a fönt jelzett táptalajok egyikén neveltünk, úgy a ráoltás utáni nyolczadik napon szabadszemmel egy tejszerű áttetsző lepedéket látunk, mely a táptalajhoz gyöngén tapad és abba bele nem nő. Később az ilyen bacillustelep megvastagodik és rajta ráncszerű kiemelkedések támadnak. Ha egy ilyen tenyészetenek kis részét közönséges vízzel elkeverjük és ezen folyadékot egészséges állatba belöltjük, úgy az, azon tünetek között fog megbetegedni, melyeket gümőkóros egyéneknél tapasztalunk. A mélyebb elváltozások is ugyanolyanok, mint a tuberkulózisban elhalt egyénekéi.

A tiszta tenyészetenek tanulmányozták a bacillus életföltételeit és tulajdonságait. Ezen vizsgálatokból kitűnt, hogy a bacillusnak legalább 30° C. melege van szüksége, hogy szaporodhasson. Leggyorsabb a szaporodás 37° -nál, míg 42° -nál nagyobb melegben szaporodásuk már megszűnik.

A szaporodási képességet azonban nem szabad összetévesztenünk az életképességgel. Mert, míg a szaporodáshoz szükséges hőfok csak csekély határon belül mozog, addig a bacillus csak igen tág hőhatárok között pusztul el teljesen. Így 100 fok szárazmeleget 1 óráig kijáll és hólepel alatt még 10° C. hidegben is él. Amde a nedves meleg sokkal gyorsabban pusztítja el a mikróbát. A köpetben lévő gümöbaczillusok 5 percnyi főzés után, a tejben lévőké $60'$ mellett 45 perc múlva halnak el.

A hőfokon kívül még egyéb befolyásoknak is kitette a buvárlat a bacillust. Ezen kísérletek közül gyakorlatilag legfontosabb volt, hogy miként viselkedik a csira kiszáradással szemben, hogy megyen dolgo másfajta csira jelenlétében, meddig tart élete a földben, vízben stb.?

A vizsgálati eredmények kimutatták, hogy beszáradt köpetben csak 2—8 hónap múlva veszi el életképességét a bacillus. Váltakozik ez a szerint, hogy milyen anyagon történik a beszáradás. Ha üvegen történt: 4 hónap alatt, ha kendőn: akkor 6 hónap múlva pusztult el a csira. A rendes körülmények között kiszáradó köpetben átlag két és fél hónap múlva nem található már élő bacillus.

(Folyt. köv.)

A hó tisztaságáról.

A természettudományok terén tett vizsgálódások és tapasztalatok lassanként föltárják előttünk az örök természet valamennyi rejtve lappangó igazságait, de azokért cserébe gyakran legkedvesebb, hogy úgy mondjuk: legmegrögzöttebb ábrándjainkat semmisítik meg. Ime a költők és moralisták talán a világ teremtésétől kezdve a szép fehér havat tekintették

a feddhetetlen tisztaság jelképének, s most erről a sokszor használt és teljesen igazoltnak hitt hasonlatról is le kell mondaniok.

Tissandier Gaston francia természetbuvár s egyszersmind századunk első léghajósa tudományos czéloból tett légutazásai alkalmával különösen a földünket környező légkört s ennek sokféle alkatrészeit tette vizsgálódásai tárgyává s csakhamar föl is fedezte, hogy tisztának és átlátszónak látszó légkörünk tele van mindenféle szerves és szervetlen anyagokkal, melyeket ő »légköri por«-nak nevezett. Vizsgálódásainak további folyamában végre ama meggyőződésre jutott, hogy a légkörünk legszebb és legtisztábbnak látszó szülötte, a hó sem oly tiszta és mocsoktalan, mint eddig képzeltük. Ebbeli tapasztalatainak eredményét a következőkben foglalhatjuk össze: Ha száz liter hóvizet teljesen elpárologtatunk, bizonyos üledék vagy salak fog visszamaradni belőle, melynek mennyisége a körülményekhez képest változik; például vidéken esett hóval tett kísérletnél e salak 0,018 grammnyi, Párisban esett hónál pedig 0,012 grammnyi volt. E salak finom szürkés porból áll, melynek szerves része gazdag szénttartalmu lévén, ragyogó lánggal ég s annyi hamut hagy maga után, mely az egész anyagmennyiségnek 57—61 százalékat képezi. E hamu vegyelemzéséből kitűnt, hogy az kovagföldből, meszes szénsavból, különféle halvagokból, kénsavas sókból, szalmiak-savakból s végre nagy mennyiségű vasból áll.

E ténynek bebizonyítására egy másik természetbuvár Finnlandnak egyik legfelreesebb erdős területében szintén sok havat gyűjtött össze s azt különös gonddal megolvasztotta. Az ily módon nyert hóviz kormos fekete port tartalmazott, mely igen apró delejes vasdarabokra volt tapadva. Így tehát a delejes vasrészecskék jelenléte, még a legtávolabb eső és legelhagyatottabb északi tájakon gyűjtött hó vizében is, kétségtelenül be lévén bizonyítva, új tér nyílt a tudósok vizsgálódásai számára és biztosan számíthatunk rá, hogy újból megkezdődnek az elke-seredett szóviták ama titokszerű »csillagpor« természetete és alkatrészei fölött, melyről már eddigelé is oly sokféle és különböző nézeteket olvashatunk a tudományos szakközlönyökben.

Nem tartozik szorosán e tárgyhöz, de azzal némileg mégis összefüggésben áll Gronemannak egészen új elmélete, melylyel a sarkfény tüneményét igyekszik megfejteni. Groneman szerint a sarki fényt bizonyos finom légköri por idézi elő mely a világürből oly rendkívüli gyorsasággal rohan légkörünkbe, hogy itt azonnal izzóvá lesz; e légköri por pedig nem gyéb, mint rendkívüli picziny csillagok miriádjai. »E légköri por« — írja Groneman — »legnagyobb részben delejes érczekből áll s mikor földünk delejességének hatáskörébe jut, épen úgy csoportosul delejes vonalakká, mint ama finom aczélporok, melyeket a delejvas sarkai körül valamely sík lapon, aszjalon, papiron stb. széthintünk.« Látható e nagyon rövidre vont ismertetésből is, hogy ez az elmélet elég ügyesen van kigondolva, de ha komolyabban elmélkedünk fölötte, akaratlanul is az a kérdés tolakodik elénkbe, hogy: Hát mikor ezek a kis részecskék, e picziny hulló csillagocskák a delejes vonzás következtében megállapodnak, tehát nem rohannak oly rendkívüli gyorsasággal a légkörön át, hogy a mozgás okozta surlódástól izzóvá legyenek, vajjon nem hülnek-e ki azonnal, és ha kihülnek (a

mint hogy kell is történnie a dolognak), miként tartják meg élénk ragyogásukat, holott ezt Groneman elmélete szerint csakis a surlódás-ozokta hőség idézi elő?

VEGYES KÖZLEMENYEK.

A zsidók aranyborjuja kup volt. Talán érdekes tudni, hogy az a frázis: »Táncz az aranyborju körül« fordítási hibát rejt magában. melyre Ch. Beke, az Origines biblicae tudós szerzője, már 1871-ben utal ily czimű művében: »The Idof of Horeb: Evidence that the Golden Image at Mount Sinai was a Cone, and not a Calf«. (A hórebi bálvány: Bebizonyítása annak, hogy a Sinai hegyen lévő aranykép nem borjut, hanem kupidomot ábrázolt.) E művében Beke kimutatja, hogy e héber szó »'egel« vagy »ghegel« kerek alakot, kupot, hengert, golyót jelent. A kup a tűznek jelképe volt, ebben nyilatkozott az Úr leginkább. A borju jelentését csak később kezdték használni a kupé helyett, s ez könnyen megtörténhetett, mert a héberben mindakét szó egyformán mondatik ki. Különben alig tételezhető föl, hogy borjut imádtak volna, mert ha Áron az egyiptomi Apis-tisztelet hatása alatt volna is, akkor is bikát és nem borjut imádatotott volna népével.

A jég ereje. Öt centiméter vastagságu jég akármily nagy termetű embert könnyen megbir. Ha pedig a jég 9 centiméter vastag, egy lovas ember biztosan járhat-kehet rajta. 13 centiméter vastagságu jég a szánra tett nyolez fontos ágyut, a 20 centiméter vastagságu jég pedig a nehezebb és lovak által vont tábort lövegeket is megbirja. Olyan jégburkon pedig, melynek vastagsága 26 centimétert meghalad, bármily nehéz járművek, bármily nagy néptömegek és egész hadseregek is bátran és biztosan járhatnak. Oroszország folyóin a jéglemez néha egy méternyi vastagságot ér el. Ellenben Franciaországban sohasem haladá meg a folyók jégburkolata a 66 centiméternyi vastagságot.

A perzsa sah varázsgyűrűje. Midőn Miklós császár a Kaukazonon túli tartományait látogatta, s déli utjában Eriván városát is érinté, Mohammed sah öt éves fiát, Nasreddin trónörökösét a császár üdvözlésére küldötte. A kis trónutódot s Iran koronájának örökösét, kit a lalch (tanító) és az emir-i-vizam, (főhadvezér) s más nagyok kísérték, Tiflis kormányzója abba a házba vezeté, hol a császár szállásolva volt. Megkínálták, hogy foglaljon helyet a karszéken. Erre megnyílt az oldalajtó, s belépett a császár. A tanító, ki a kísérettel az előszobában maradt, az ajtóhoz ment, hogy a kulcslyukon nézhesse a jelene-tet, vajjon mit fog csinálni növendékével a császár? A császár pedig a kis herceget ölbe kapta, térdére ülteté, s enyelgett vele. A kis trónörökös elmésen felelt a császár kérdéseire, s ő is kérdéssel halmozta el. Nagyon természetes, hogy a tolmács szerepelt a beszélgetésnél. Egy negyedóra mulva a császár egy tokocskát hozott ki a másik szobából, melyben egy pompás gyémánt-gyűrű feküdt, rajta miniatűrben az ő arczképe. »Látod e talizmánt? Meg tudnád-e mondani, ki az a nagy ur, kinek a képe rajta van?« »Meg bizony, te vagy, az én nagybácsikám!« »Ugy van, vedd tehát ezt a gyűrűt, és emlékezz rá: valahányszor valami bajod lesz, fordulj a te nagybácsikához. A mit kérsz, meg fogod kapi. Megteszed majd kedves kis öcsém?« »Meg bizony nagybácsi-

kám!« A csár megcsókolta a gyermeket, és visszaadta kíséroiének. Mohammed sah halála után — mint a perzsa uralkodók halála után rendszeren — belvillongás támadt, s a trónkövető fenyegetve lett. Helyzete kétségbeejtő volt, oltalom, védő nélkül állt egymagában. E szorongatott helyzetben rá gondolt talizmánjára, a gyűrűre; elővette, megnyomta rugóját, és az előtűnő arczképhez így szólt: »Kedves bátyám, tartsd meg szavadat!« Ebben a pillanatban megnyílt az ajtó, az orosz követ lépett be nagy kísérettel, és Nasreddint, mint uralkodót üdvözölte, kit a csár erélyes fellépése atyjának trónjára emelt. Azóta még jobban hitt a talizmán csodás erejében.

Melyik a leghasznosabb növény? A mérsékelt égöv lakója bizonyosan a gabonát tartja annak, a kínaiak és japánok sokasága a rizst, az egyenlítő körül élő ember pedig a kókuszpalmát. És méltán, mert a pálma haszna ott oly nagy, hogy a tropikus vidék lakója alig nélkülözhetné a természetnek ezt az áldását. A pálma öt-tíz éves korában hoz csak gyümölcsöt s huszonöt évnek kell elmúlni, a míg az első bő szüretet tarthatják rajta. De már sokkal fiatalabb korában is nagy szolgálatot tesz az embernek. Óriás leveleivel a kunyhót fedik, a levelek rostjából pedig seprőt és madárkalitkát készítenek. A virágjaiból sört gyártanak s ha megfőzik: a pagriczukor válik ki belőle s desztillálás révén pedig arakot vagy kókuszpálinkát ad. A három-hat hónapos gyümölcs belsejében víz van, a mely nagy forróság idején kellemes üdítő ital. A kókusztejből kitűnő olajat főznek. A diók kipréselt husa a háziállatok hizlalója. A gyümölcs kemény héját is sok célra használják. Az erős rostokból keféket kötnek, a gyöngébbekből pedig kötelet sodornak. A dió nagyon kemény héjából csinos diszitő tárgyakat faragnak vagy tüzelőanyagként használják. A pálmafa törzséből épületfát és drága butort készítenek. Nem csoda tehát, ha a meleg égajl alatt élő ember nem ismer hasznosabb növényt a pálmánál.

A szem, mint a lélek tükré. A sötétkék szem finom szervezetre és elpuhult jellemre mutat; a világoskék vagy szürke bátorságra, tetterőre és állandóságra; a világos-barna élénkségre és eltökéltségre a férfiaknál, tetterőre és mélyelműsége a nőknél; a fekete szem önértetre és erélyre, de gyakran állhatatlanságra és a kitartás hiányára; zöldes szem akaraterőre, élénk kedély mellett önzésre.

Orinokói vendégség. Az aratás, az ugynevezett »Yucca-ünnepe« az orinokói indiánok szüretje; ilyenkor élénkség, vidámság uralkodik mindenfelé, három napon át tart a mámor. A kunyhók nagyon különös látványt nyújtanak. Minden butorneműt kihordanak a szobából, helyettök sült majmokat állítanak fel, melyek a füsttől egészen feketék. Azután kemény karókat vesznek elő, s azokat a földtől körülbelül egy lábnyi magasságra a falba verik, miután a majmokat ülőhelyzetben erősítették e karókhoz. Ha minden rendben van, tüzet raknak alája, megsütik és megfűstölik. A hus érdes és száraz. Míg a sütés tart, tánczolnak és mámorító italokat isznak.

Egy érdekes monda. Upsala város legnagyobb kellemetlenségei közé az északi szél tartozik, mely télen át állandóan zug a székesegyházban. Erről egy régi monda a következőket beszéli: Az ördög és az éjszaki szél egyszer együtt érkeztek Upsalába. »Kedves szél barátom, szólj az ördög, várj egy kissé reám. Én benézek a theologia tanáraihoz, megbeszélni valóm van, s ügyeink felett némi vitatkozásunk lesz.

Te addig tégy egy kis sétát a székesegyházban.« És azóta az éjszaki szél folyton ott sétál az upsalai székesegyházban, az ördög visszatértére várva, ki jó barátjaival, a theologia tanáiraival vitatkozik.

Gyászolás a tí enhatodik században. Ez időben a gyászoló hölgyek barna ruhát és hosszú fátyolt viseltek. Azonkívül különféle arany-ékszert is hordtak, melyek koponyát és csontokat ábrázoltak. Sőt még az ezüst-könnyek is divatban voltak, t. i. ezüsből könny-alakokat himeztek a gyászruhára. Ha a hölgy halottját jó ideig gyászolta, felretette a rut ékszert, és helyette az elhalt arczképét viselte keblén.

Kétszeresen talált. Luxemburg marsal, a hires francia hadvezér, III. Vilmos angol király veszedelmes ellenfele nemcsak rut arczával tűnt fel, hanem pupja miatt is. Az általa 1693. augusztus 27-én vívott és megnyert csata oly érzékeny csapást mért az angolokra, hogy a király a megszegyenítő hátrálás közben e szókra fakadt: »A sátán segített pupos czimborájának.« Mikor a marsal megtudta ezt az érzékeny kifakadást, gunyosan így szólt kíséroihez: »Urak! mit tudhat a király az én pupomról, hiszen soha sem volt alkalma, hogy engem hátulról lásson, míg ellenben ő annyiszor mutatta a hátát, hogy bizony állithatom: a király teljesen hibátlan növésű!«

Kegyetlen Péter. A szevillai székesegyház egyik kanonokja nagyon hiu volt öltözet dolgában s a fényűzést különösen lábbelijére terjeszté ki anynyira, hogy nem akadt varga, ki neki czipőt megelégedésre készített volna. Miután végig próbált valamennyi vargát, talált egyet, ki azonban, legalább az ő nézete szerint, legrosszabb czipőt készített. E feletti dühében előkapta a mester kaptafáját és addig verte a szegény vargát, míg nem holtan rogyott össze. Özvegye és öt árvája gyászolák, kik közül a legidősebb 14 éves volt. A kanonokot bevádolák a főnöknél. Szigoru vizsgálatot tartottak s a papot arra ítélték, hogy egy évig nem szabad a kóruson megjelennie. Az ifju ezalatt felnőtt s anyjának s testvéreinek fentartója, támasza lett. Egykor urnapján a székesegyház lépcsőin üldögélt és áhitattal nézte a végig vonuló körmenetet. De a midőn meglátta a papok sorában apja gyilkosát — és e pillanatban lelkében határozó volt! — oda rohant és kést a pap szívébe merité. Megragadták és ő nem bánta meg tettét. Az ítélet csakhamar kimondatott fejére, mely szerint elevenen négy felé hasították. Kegyetlen Péter épen akkor történetesen Szevillában időzött, s hallott a dologról. Kikérdezte a fiut, megtudta okát s az ítéletet következőképen változtatta meg: Az ifjunak nem szabad egy álló eszten-deig — czipőt készíteni.

A kérdező Suworoff. Suworoff herceg ismert volt különös kérdéseiről, a melyekre ha valaki találó feleletet adott, nagyon megörült. Egykor így kérdezt valakit: »Milyen messze van ide a menny?« »Két suworoffi napi marsnyira«, válaszolt a kérdett. Más alkalommal pedig a kemény, csikorgó hidegben álló őrtől azt kérdezé: »Hány csillag van az égen?« Azonnal megmondom — felelt az őrt, csak előbb megolvasom: egy, kettő, három stb. és elkezdte tovább olvasni. Midőn azonban ezren felül volt, megunt a herceg a hidegben való várakozást s ott hagyta az őrt, miután megkérde nevé. Másnap az őrt altiszti rangra emelte, mondván: »tul jártál eszemen!«

SZÉPIRODALMI RÉSZ.

A rejtelmes sziget.Regény. Irta: *Verne Gyula*, átdolgozta: *Szász Károly*.

(Folytatás.)

Juniussal — mely a déli félgömb deczembere — megjött a tél, s most már melegebb ruhák összeállítására volt a legsürgősebb teendő. A mouflonok már meg voltak nyírva, de a nyers gyapjutól a posztóig még nagy ut van; azt még fésülni, fonni, szőni, nyírni kell, s mind erre sem mesterember, sem műszer nem volt a szigeten. Mind ezt azonban egy sokkal könnyebb módszerrel lehetett helyettesíteni: a nemezkele készítményével, mely egyszerűen a minél rövidebb szőrszálak (s a mouflon-gyapja épen ilyen volt) összeveréséből s tömöttre ványolásából áll; a nemez pedig ha nem is oly finom, hajlékony és könnyű, mint a posztó, de van egy előnye: az, hogy jóval melegtartóbb. A ványolásra, összenyomásra és kiszáritásra pedig oly egyszerű gép szolgál, melyet Cyrus, a Pencroff segélyével, minden nagyobb nehézség nélkül elő birt állítani. A kézzel jól megtépett gyapjuszórt szappanos folyadékba áztatják, mely annak először összeállítását, aztán hajlékonyságát elősegítette, s úgy tették a ványolóba, melyből, mint egy malomból, vastag nemezül jött ki, s aztán csak száritásra volt szüksége. Biz az nem volt sem alpacca, sem merino, sem posztó, hanem azért használható »lincolni nemez«, melylyel az 1866—67-iki télnek bátran szemébe lehetett nézni.

Junius 20-ikán esett az első nagy hó, mely miatt Pencroffnak is félbe kellett hagynia a hajóépítést, mert a hideg szabadban nem lehetett huzamosan dolgozni. A helyett az egész társaság a téli vadászatra adta magát. Ismét, mint az első télen, vermeket ástak, s töröket állítottak fel, melyek most már annyival tökéletesebbek voltak, mert a hegyezett halhájnyilak, meggörbitve, kitünő szigonyokul s horgokul szolgáltak.

A puskás vadászatot is csaknem naponként folytatták. S egy nap Harbert egy nagyszerű albatroszt ejtett el, mely szárnyán megsebesülve bukott eléjük a hóra, de sebe nem volt olyan, a mi örökre képtelenné tette volna a repülésre. A roppant madarat megfógták tehát, Harbert gondosan bekötözte, ápolás alá vette s táplálta, hogyha meggyógyul is, magánál fogja tartani.

Smith Cyrusnak azonban nagyobb terve volt ezzel a madárral. Sokszor gondolkozott már valami módról, hogy magokról és szigetökről hirt adhasson a világnak: vagy a hajótörtek szokása szerint a tengerbe dobott üveggel, melybe a tudósítást belefójtaná, vagy postagalambok által. De mily csekély valószínűség van abban, hogy a tengeren uszó üveg kézre kerül, vagy egy gyöngye galamb kétezer tengeri mérföldnyire repüljön a levéllel!

Ellenben egy albatrosz, mely — ha lakott vidékről tévedt erre, — oda ismét visszarepül, mihelyt teheti, mely a néhány ezer mérföldnyi utat meg is bírja: mily jó postája lehetne bármely tudósításnak. Cyrus tehát közölte tervét társaival s Harbert is szívesen lemondott madaráról, Spilett Gedeonban pedig egész erővel támadt föl a hirlaptudósító s utjoknak, szigetöknek, s itteni életöknek és állapotjoknak részletes és gondos leírását elkészítve: azt

egy vízhatlan mézga-zacskóba gondosan bevarrták, a »New-York-Herald« szerkesztőségének czimezték, felkérve a becsületes megtalálót, bárki legyen az, hogy a küldeményt juttassa a legrövidebb uton rendeltetése helyére. Az egész csomagot pedig az albatrosz nyakába kötötték (nem a lábára, mert e madár a tengeren szokott pihenni, s ilyenkor lábai a vízbe csüngenek) s azzal szabadon eresztették.

Az óriási madár kiterjesztette roppant szárnyait, s egyenesen Uj-Zeeland irányába repült, míg a szigeten maradók sóhajtvá néztek utána s szerencsés utat kívántak neki!

Hetedik fejezet.

A kut rejtelme. Harcz a rókákkal. Jupe és ápolója. Pipás majom. A hajó kész. Az első próba-ut.

Top egy nap, mint már többször is tette, roppant ugatást vitt véghez azon kut szájánál, mely a gránitlak belsejéből a kőszikla mélyébe vezetett s ott a tenger vizével állt összeköttetésben. Mint olvasóink emlékezhetnek, e kut, vagyis inkább függőleges sziklamenet volt azelőtt a tó lefolyása a tengerbe, míg t. i. Cyrus a lefolyást el nem zárta s így a gránitlak üregeit a víztől megszabadítván, lakásul nem foglalta el magának s társainak. A sziklamenet feneke azonban továbbra is a tengerbe nyilott, s így azzal alulról összeköttetésben maradt. A gránitlak urai több ízben vették észre, hogy Top a figyelmes eb, valamit szimatol a kut fenekén, s ilyenkor oly izgatott, oly nyugtalan, mintha ellenséget szagolna, melyre rárohanni szeretne, de nem férhet hozzá. Mióta Jupe is urai szolgálatában állott, ő is osztózott a Top észrevételeiben s nyugtalanságaiban.

A települők azonban hiába vizsgálták a kutat, abban semmit sem fődözhetek föl. Mélyebb is volt, mintsem fenekéig, a sötétben, leláthattak volna. Cyrus azonban föltette magában, hogy ha csak lehet, nyomára jó a rejtélynek, s midőn másnap a többiek mind kimentek, Pencroff a hajóhoz, a többi pedig vadászatra, hova a kutyát, sőt a majmot is magokkal vitték; Cyrus, — mihelyt maga maradt, — a hosszú kötélhágcsót a kut felső nyílásánál megerősítette s azzal a kutba beeresztette. Lámpát gyújtott; revolverét golyóra töltötte s vigyázva lebecsátkozott a mélységbe.

A kut nyílása s egész menete egy öl átmérőjű volt, s így kényelmesen lehetett benne haladni. A kötélhágcsó elérte a vizet a kut fenekén s Cyrus akadály nélkül hatolhatott egész odáig. De bármennyire vizsgálódott is, semmit sem fedezhetett föl. A kut ürege, mint egy kémény, egyenesen ment lefelé, sehol el nem ágazott, oldalnyílása vagy más üreggel való összeköttetése nem volt, s így Cyrus meggyőződött, hogy csakis felülről a gránitlaktól s alulról a tengerből lehet belejutni. A tenger azonban sima volt és csöndes, semmi nem zavarta vizét. S Cyrusnak a nélkül kellett visszatérnie, hogy a kut titkát fölfedezhette volna.

— Nem találtam semmit, — mormogá magában — s mégis kell itt lenni valaminek! Top nem ugat hiába.

Hogy Top csakugyan nem ugat hiába, arról

nehány nap múlva még jobb alkalmuk volt meggyőződni. A tél még egyre tartott, s vastag hóréteg lepte el a földet. Egy éjjel, nagyon sötét, csillagtalán éj volt, mindnyájan csendesen aludtak, midőn egyszerre Top az udvaron nagy ugatással adott jelt, hogy valami veszedelem van. Mindenki felébredt s az ablakokhoz rohant, de oly sötét volt, hogy semmit sem lehetett látni. A Top ugatását tisztán megismerték, de távolabbról még sok idegen ugatást hallottak, vagy legalább az ugatáshoz hasonló, bár nem tulajdonképeni kutyahangok nagy lármáját. Csakhamar rájöttek, hogy egy sereg vadállat, a havon prédát keresve, lakásuk közelébe jutott s majordvarukat készül megrohanni. Borzasztó kárt tehetek volna, ha sikerül bejönniök az udvarba, azt tehát minden áron meg kellett akadályozni. Hevenyében felöltöztek s fegyvereiket ragadták: puskát, revolvert, botot; még Jupe mester is egy keskeny vasu, erős nyelű ásót kapott fel s erős karjaival hadonázva rohant ki gazdáival.

Egy sereg róka volt, mely a Mercy-folyam hidján, mely nem volt felvonva, egész az udvarig jött. Embereink egyenesen neki rohantak a betörő ellenségnek, hogy feltartóztassák. Egyremásra lövöldöztek, és sokat el is ejtettek; a merészebbeket pedig puskaaggyal s kézi fegyverrel verdesték agyon. De a nekibőszült állatok nem akartak tágitni; ők a setétben is jobban látván mint az emberek, tudták, hogy az udvart kevesen védelmezik, ők pedig száznál is többen voltak, s ha tiz-husz elesett is közülök, maradtak elegenden.

Végre a fakadó hajnal mégis véget vetett az egyenetlen harcoknak, melyben utoljára is az emberek maradtak a csatatér urai. A rókák megszaladtak, miután az emberek közül néhányat — szerencsére könnyen — megsebesítettek. Top maga is megfojtott egynehányat, Jupe is agyon vert vagy hatot, úgy hogy harmincz róka borította a csatatér.

Jupe-ot azonban, mikor a harcoknak vége volt, urai nem találták. Nevén kiáltották, mert értette. — Top szokott ugatásával hívta; de, első eset volt, hogy Jupe sem urai szavára, sem barátja hívására nem felelt.

Azt kelle hinniök, hogy a holtak közt maradt, s keresni kezdték. Csakugyan meg is találták, két általa agyon vert róka mellett, élettelenül.

— Nem ment ki még belőle a pára! — mondá Pencroff, midőn fölibe hajolva, egy darabig leste lélekzetét.

— Hála Istennek, csakhogy él, majd megmentjük s meggyógyítjuk, — szólt Cyrus.

— Ugy fogjuk ápolni, — tevő hozzá Harbert, — mintha csak közülünk való volna.

Be is vitték, megvizsgálták, az oldalán tátongó mély sebet kimosták, bekötötték; azután lefektették az ágyára. Eleinte nyugtalan, lázas álomba merült, de később megcsöndesedett. Annak rendi szerint herbatheát itattak vele, Nab gyöngve becsináltat főzött neki (gyöngvéje volt, hogy inyencz volt egy kissé, mint minden majom), egy szóval úgy bántak vele, mint más rendes beteggel.

Leghűbb óre azonban a barátja, Top volt. Ez órákat töltött ágya mellett. Ha egyik keze lefüggött, azt szeliden nyalogatta, s ha látta, hogy valami kell neki, vagy nyugtalankodik, ugatott, hogy jöjjön valaki s adjon a betegnek, amire szüksége van.

Ily ápolás egy pár hét alatt helyreállította a sebesültet, s volt öröm Gránitlakon, mikor a hü

cseléd ismét talpra állhatott! Egészségével nagyban megjött az étvágya is, s Nab alig győzte ennivalóval. A becsületes majomnak azonban még másra is fájt a foga.

Egyszer beszalad Nab a lakoszobába, a hol a többiek együtt ültek s a vacsorát várva, beszélgettek. A nevetéstől alig birt annyit mondani, hogy jöjjenek csak a konyhába és nézzék!

Mind kimentek s Jupe-ot pipázva találták a padkán kuporogva. Eltulajdonította a Pencroff pipáját, s a legnagyobb kedvteléssel eregette a füstököt.

— Legyen a tied, — mondá Pencroff, — te véredet ontottad érettünk, megérdemled.

Ettől fogva Pencroffnak külön pipája volt, Jupenek meg a magáé, s dohánykészletével együtt a vaczka fölött függött: maga töltötte meg, ha kedve jött pipázni, s ügyesen meggyújtotta a konyhán.

— Ez a majom, — mondá Pencroff egyszer Nabnak, — olyan okos mint egy ember. Igazán nem csodálnám, ha egyszer csak megszólalna, s azt mondaná: »cseréljünk pipát Pencroff bácsi!«

Szeptember elejére a tél nagyja elmúlt s ismét hozzá lehetett látni a munkához. A hajó építése most már gyorsan közeledett befejezéséhez. A fedélzet is elkészült; s a fölszerelésben, különösen ami a kötélzetet illeti, a fiatal Harbert, a Cyrus részletes utmutatásai szerint nagy segítségére volt Pencroffnak. Ez pompás zászlót is készített a hajónak, s a 37 csillaghoz, — melyek az Unio 37 államát jelentik az amerikai lobogókon, — ő még egy harmincznyolczadikat himzett, mely ezt az ő kedves Lincoln-szigeteket — mint egy új államot in spe az Unioban — jelképezze. Árbocznak egy egyenes, göcsetlen, sudár ficzkófenyőt faragott ki.

(Folyt. köv.)

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Héringér Károly, Bélaháza, sorsjegye nem nyert. D. Sz. B. a könyv magyarban még nem jelent meg. — *László Ferencz, Kolozsvár*, 5 korona 90 fillért; *Moldoványi Ferencz, Kiszács*, 6 korona 60 fillért; *Tóth János, Báltaszék*, 6 korona 60 fillért; *Béczy Vincze, Ivanec*, 6 korona 60 fillért; *Csáky István, Arad*, 7 korona 35 fillért; *Várad Samu, Bánréve*, 7 korona 40 fillért; *Szalóky János, Ipolyság*, 8 korona 50 fillért; *Rosenheim István, Sárvár*, 9 korona 52 fillért; *Puha József, Budapest*, 9 korona 90 fillért; *Zsebők István, Ács*, 10 korona 10 fillért; *Gáspár Vilmos, Csakova*, 10 korona 20 fillért; *Gyuricza Antal, Bihar-Püspöki*, 10 korona 20 fillért; *Magyar Mihály, Fényes-Litke*, 10 korona 20 fillért; *Kertész Márton, Piski*, 10 korona 80 fillért; *Tóth József, Ipoly-Pásztó*, 11 korona 40 fillért; *Szalmuther József, Kismarton*, 11 korona 45 fillért; *Cseh Sándor, Uj-Péteri*, 12 korona 70 fillért; *Lovass János, Nagy-Károly*, 13 korona 10 fillért; *Máté Kertész Mihály, Ujszékely*, 13 korona 4 fillért; *Rácz Ferencz, Kiszács*, 13 korona 15 fillért; *Mátis Gáspár, Zilah*, 15 korona 52 fillért; *Puhm János Kisperst*, 16 korona 17 fillért; *Petykó András, Eger*, 16 korona 39 fillért; *Sziklai László, Budapest*, 16 korona 43 fillért; *Kiss István, Kis-Czell*, 16 korona 62 fillért; *Schmelhaus Emil, Gány*, 17 korona 36 fillért; *Löcsey György, Tövis*, 17 korona 96 fillért; *Freund Konrád, Breznóbánya*, 18 korona 40 fillért; *Galba Máttyás, Lipótvár*, 18 korona 57 fillért; *Bartók Béla, Oroszka*, 19 korona 50 fillért; *Tóth Sándor, Budapest*, 19 korona 79 fillért; *Dobos Elek, Szombathely*, 19 korona 79 fillért; *Dániel Sándor, Banicza*, 20 korona 25 fillért; *Kemény Pál, Budapest*, 20 korona 35

fillért; *Beller János, Kispest*, 20 korona 46 fillért; *Schmidt Lajos, Szabadka*, 24 korona 34 fillért; *Könyves Kálmán, K.-Félegyháza*, 26 korona 9 fillért; *Egyházy János, Esztergom*, 26 korona 62 fillért; *Stitniczky Samuel, Nándrázs*, 28 korona 13 fillért; *Guttmann Ignác, S.-Ujhely*, 39 koronát; *Vécsei Frigyes, Budapest*, 40 korona 10 fillért; *Vécsei Vilmos, Budapest*, 46 korona 56 fillért; *Csekő Gyula, Hatvan*, 49 korona 47 fillért; *Sternthal József, Budapest*, 54 korona 8 fillért; *Kocsis János, Budapest*, 56 korona 66 fillért; *Zsigó György, Nagy-Várad*, 59 korona 63 fillért; *Polgár Sándor, Cam.-Moravicza*, 66 korona 35 fillért; *Ellbogen Ferencz, Budapest*, 68 korona 87 fillért; *Lancsa János, Miskolc*, 79 korona 60 fillért; *Somody Imre, Keckemét*, 87 korona 83 fillért; *Csikesz Géza, Budapest*, 155 korona 41 fillért köszönettel nyugtazzuk, megfelelően elszámoltuk. — *Bajnok Béla, Budapest*, 1902. augusztus és szeptember hónapokra; *Vizsolyi Gyula, B.-Csaba*, december és január hónapokra; *Stefánovits Edgárd, Déva*, január és február hónapokra; *Bicsán János, Jablonicz*, február hónapokra; *Horváth Pál, S.-A.-Ujhely*, február hónapokra; *Müller József Sásd*, január, február és márczius hónapokra; *Asztalovszky Lajos, Piski*, január, február és márczius hónapokra; *Tresz Lajos, K.-Félegyháza*, február és márczius hónapokra; *Házler Péter, Selyp*, február és márczius hónapokra; *Fiam Alajos, B.-Csaba*, február és márczius hónapokra; *Balogh János, B.-Szt.-György*, márczius hónapokra; *Tóth János, T.-Ujlak*, márczius és április hónapokra; *Sütő András, Nagy-Károly*, márczius és április hónapokra; *Adaska Mihály, Zarjeec*, márczius és április hónapokra; *Mudrony Gábor, Szatmár*, márczius és április hónapokra; *Elbl Károly, Budapest*, április hónapokra; *Iván György, Budapest*, április hónapokra; *Kasszay János, Besztercebánya*, április hónapokra; *Grenda Pál, Gács*, április hónapokra; *Csiger István, Karánsebes*, április hónapokra; *Schill Károly, Lövé*, április hónapokra; *Bálint Ferencz, Szill-Sárkány*, április hónapokra; *Végh János, Nagy-Becskerek*, április hónapokra; *Csögér Miklós, Szepsi*, április hónapokra; *Jaskó György, Salgó-Tarján*, február, márczius, április és május hónapokra; *Pelyhe Lajos, Füzes-Abony*, február, márczius, április és május hónapokra; *Rabb József, Eger*, márczius, április és május hónapokra; *Vetlényi Antal, Arad*, márczius, április és május hónapokra; *Moravcsik János, Sajó-Várkony*, április és május hónapokra; *Razga János, Budapest*, április és május hónapokra; *Kiricsi Ferencz, B.-Szt.-György*, április és május hónapokra; *Reinsmitt János, T.-Ujlak*, márczius, április és május hónapokra; *Vitalis Lénárd, Losoncz*, február, márczius, április és május hónapokra; *Tolmáts István, Budapest*, április és május hónapokra; *Katona József, Derecske*, április és május hónapokra; *Tormássy Ferencz, Kaposvár*, április és május hónapokra; *Praxl Antal, Budapest*, május hónapokra; *Nárai József, Somogy-Szobb*, május hónapokra; *Wittina György, Pécel*, május hónapokra; *Suhajda Gyula, Túrje*, május hónapokra; *Gregoressek Oszkár, Ó-Kanizsa*, május hónapokra; *Veres Ádám, Budapest*, május hónapokra; *Czmór Vincze Szatmár*, május hónapokra; *Rigasz András, Jernye*, május hónapokra; *Simon Ede Dániel, Perjámos*, május hónapokra; *Papp Kálmán, S.-A.-Ujhely*, május hónapokra; *Maic Ziván, Zimony*, május hónapokra; *Brodák István, Szent-István*, május hónapokra; *Vadnai Lajos, Királyháza*, május hónapokra; *Györffy István, Erzsébetfalva*, május hónapokra; *Halász Sándor, Berettyó-Ujfalu*, május hónapokra; *Józsa Bertalanné, Budapest*, május hónapokra; *Balhási János, Zombor*, május hónapokra; *Görög Mihály, Köösmező*, május hónapokra; *Kancz Ferencz, N.-Dömölk*, május hónapokra; *Deutsch Ármán, Fogaras*, május hónapokra; *Német József, Brassó*, május hónapokra; *Bálint Gyula, Budapest*, május hónapokra; *Eder Károly, Felső-Szrnye*, május hónapokra; *Pataki Ödön, Budapest*, május hónapokra; *Rentka István, Budapest*, május hónapokra; *Blazsek István, Kis-Garam*, május hónapokra; *Hangay László, Ujpest*, május hónapokra; *Hatvani József, Csap*, május hónapokra; *Máthé Mihály, Kolozsvár*, május hónapokra; *Enyedi Menyhért, Királyháza*, május hónapokra; *Dobos*

Ferencz, Kis-Czell, május hónapokra; *Tóth Antal, Eger*, márczius, április, május és június hónapokra; *Schweitzer Antal, Vinga*, márczius, április, május és június hónapokra; *Buczkó György, Rimaszombat*, márczius, április, május és június hónapokra; *Petik János, Kassa*, április, május és június hónapokra; *Czene Pap Mihály, Járdánháza*, május és június hónapokra; *Türkös József, Ura*, május és június hónapokra; *Glazer Béla, Szolnok*, május és június hónapokra; *Fényes Dávid, Nagy-Várad*, május és június hónapokra; *Pinviczky János, Tószeg*, április, május és június hónapokra; *Bedő József, Uj-Verbász*, április, május és június hónapokra; *Boros Mihály, Losoncz*, április, május és június hónapokra; *Décei Ferencz, R.-Pálota*, április, május és június hónapokra; *Pallosi József, Vinkovce*, április, május és június hónapokra; *Kercsó János, Soborsin*, április, május és június hónapokra; *Jukker György, Somogy-Szobb*, április, május és június hónapokra; *Taubner Jakab, Budapest*, május és június hónapokra; *Rózsa Mihály, Szinobánya*, május és június hónapokra; *Dávid Péter, Hatvan*, május és június hónapokra; *Vincze József, Pécs*, május és június hónapokra; *Kael Lajos, Ujpest*, május és június hónapokra; *Müller Ádám, Zágráb*, május és június hónapokra; *Sztelik Orbán, Kassa*, május és június hónapokra; *Nagy László, Soborsin*, május és június hónapokra; *Molnár Éva, Budapest*, május és június hónapokra; *Wentzel Márton, Nagy-Kikinda*, május és június hónapokra; *Lucsányi Pál, Szolnok*, május és június hónapokra; *Göndör Tamás, Román-Petre*, május és június hónapokra; *Kollár János, Szobocza*, május és június hónapokra; *Kiss István, Pécel*, május és június hónapokra; *Udvari Pál, Budapest*, május és június hónapokra; *Kocsis Dénes, Brassó*, május és június hónapokra; *Szász István, Sz.-Kocsárd*, május és június hónapokra; *Miklóska Károly, Torna*, május és június hónapokra; *Szabó János, K.-Apaj*, május és június hónapokra; *Horváth Ferencz, Fenes*, május és június hónapokra; *Székely László, Jólész*, május és június hónapokra; *Gottwald Ede, M.-Vásárhely*, május, június és július hónapokra; *Trochopeusz Ede, Csenger*, május, június és július hónapokra; *Petki Gyula, Nagybánya*, május, június és július hónapokra; *Kézdí Mihály, Félegyháza*, június és július hónapokra; *Dornay Pál, Budapest*, június és július hónapokra; *Süli Pál, Szeged*, július hónapokra, főleg 1 korona 75 fillér; *Huber Ede, Felső-Nyék*, július hónapokra; *Olzvald Mihály, Misulinovac*, június, július és augusztus hónapokra; *Várnai József, Szarvas*, június, július és augusztus hónapokra; *Podrábszky Jenő, Szombathely*, június, július és augusztus hónapokra; *Demeter András, Szarvas*, július és augusztus hónapokra; *Csermák Hugó, Ács*, július, augusztus és szeptember hónapokra; *Csepányi István, Arló*, július, augusztus és szeptember hónapokra könyveltük.

Felelősszerkesztő: Turtsányi Vilmos.

Internátus elemi iskolásfiúk számára.

Budapesten a Kis-Svábhegyen levő fiú nevelőintézetbe 6—10 éves fiúk vétetnek fel. A havi díj 60 korona. Ezért a növendék: tanítást, élelmezést és ruházatot kap. Bővebb felvilágosítással szívesen szolgál az igazgatóság. — Budapesten, I. kerület, Istenhegyi-ut 32. sz.

BARBARITS KÁROLYNÉ

okleveles szülésznő

ki már 1000 szülésnél működött, husz éves gyakorlattal bír, ajánlja magát.

Lakik: I., Krisztina-körut 131. I. e. ajtó 10.